

מסורת הש"ס

השותפין פרק ראשון בבא בתרא

ב.

עין משפט
גו מצוה

א א מ"י פ"ג מהל' שנים הל' די פסג פסין
ב טושי"ג ח"מ ט"י קט
ספ"ק א'
ב ב מ"י ט"ג הלכה ט'
טושי"ג ט"ג ספ"ק ד'
ג ג מ"י ט"ג הלכה י'
טור ט"ג
ד ד מ"י ט"ג טושי"ג ט"ג
ספ"ק ה'
ה ה ו מ"י ט"ג הלכה טו'
והמג ט"ג טושי"ג ט"ג
ט"י קט טפ"ק א'
ו ו מ"י ט"ג טושי"ג ט"ג
ספ"ק ז'
ז ז מ"י ט"ג הלכה טז'
טושי"ג ט"ג ספ"ק ח'
ח ח מ"י ט"ג הלכה יז'
ט ט מ"י ט"ג הלכה יח'
כט טושי"ג י"ד ט"י ט"ז
ספ"ק טז'

רבינו גרשום

השותפין דאית להו חצר
בשוחותי וניהרו לחלוק
ולעשות מחיצה: בונין אח
הכותל לאמצע: ג' ג' ג' ג'
כותל: בדתן או מחיצת
הכרם שפירצה וליה היה לו
שרה הבהרה וליה היה לו
כרם והיה כותל מחיצה
מספקת בין השנין לכרם.
ונכשיו נפרצה מחיצת כרמו
דיש לחוש שלא יתערבו
הדברים בכרם: אומרין לו
בית דין לכבול הכרם נזיר.

אז ט"י חמ"ס ס"ח ד"ה
מחמ"ס

השותפין. כולה ניקין חזק מסכתא היא כדאמרין בהגוזל
קמח (ב"ק דף קכ.) ובפ"ק דע"ז (דף יא.) ואפי' לא היו
חזק מסכתא לר"ך לפרש למה נשנית מסכתא זו אחר ב"מ כדאשכחן
לדיק גמ' בריש מס' שנועות (דף כ.) מכדי תנא ממכות סליק מ"ש
דקמי שנועות וכן בכמה מקומות
והא דאמר (ב"ק דף קכ.) בתרי מסכתות
אין סדר למשנה היינו לענין מחלוקת
ואח"כ סתם משום דרבי לא שנה
לתלמודיו כסדר המסכתות ופעמים
שנה האחרונה קודם הראשונה ואור"י
דהיינו טעמא משום דקאי אהך פירקא
לדעיל (ב"מ דף קטו:) הבית והעלייה
של ב' שנפלו חולקים בעיניו וכו' וקרי
לכו התם כגמ' שותפין קאמי נמי (ט"ז
דף קט:) ב' גנות זו ע"ג זו וזיק
ביניהם דהו ענין שותפות:

בפ"ס"ן מפרש בגמ' ארמי וקשה
לר"י והכתיב (ומקוק ב)
וכפ"ס מעץ עיננה משמע שהוא של
עץ ואור"י דשמהו היו מקימן עטים
מלמעלה ומלמטה: **בג"ל** זה נותן
ג' טפחים כו'. והא דלא קאמר בג"ל
ו' טפחים משום דלא נעמי למימר ו'
לכל אחד ואי"ת אמאי אנטריך למימני
מדת ג"ל וגזית כיון דתנן הכל כמנהג
המדנה כמו שנהגו כן ישו וי"ל דלס
נהגו יותר מו' בג"ל לא יעשה וכן כולם
אלא כשיעור המפורש ומיכו אס נהגו
לעשות פחות מו' יעשה לדפילו אס
נהגו כהולא דרפנא ויעשה הכותל
בגמרא ואי"ת ומאי בעי בגמ' הכל
כמנהג המדינה לאמרי מלי ומשני
לאמרי אמרנא דנהיגי כהולא דרפנא
לימא לאמרי כמנהג כל המקומות כמו
שנהגו ונראה לר"ת דדוקא כהולא

השותפין. שיש להן חצר בשותפות ובמי שניהן פתוחין למוטו
וכל חצרות ששנו חכמים לפני הנמים הן וכוז
תשמישן בחצר: **כאמ"ל**. זה נותן מחלקו חצי מקום עובי הכותל
וקן זה: **ג"ל ג"ס כפיסין**. הכל מפרש בגמרא [ג.]: **הכל כמנהג**
המדינה. אס מנהג לבנות בג"ל אין
חצירו יכול לומר איני חפך אלף
גזית: זה נותן ג' טפחים כו'. שעובי
כותל ג"ל ו' טפחים ושל גזית חמשה
ושל כפיסין ד' ושל לבניס ג':
לפיכך. הואיל ובתחלת הבנין חייבוס
חכמים לבנות בין שניהם אס נפל
הכותל לאחר שנים רבים אין האחד
יכול לומר כל הכותל נבנה בחלקי
ומשלי היו האבנים א"ע"פ שהחוק
יותר מחצירו וכגון שנפל הכותל
בחלקו כדמפרש בגמ' (דף יז.) וכן בגיטא.
מחייבין את שניהן לבנות במקום
שנהגו לגדור בחלוצ: **אלב בבקעה**.
שדה הלבן: **מקום שנהגו כו'**. בגמ' [טז:]
מפרש מלי קאמר: ועושה חוסי
מכוחן. מפרש בגמ' [טז:] ועושה חוסי
מכאן ומכאן. להודיע שעושה
עשאוהו: **גמ' גודא**. כותל: **כדדמין**.
דקרי תנא לגודא מחייה: **מחילט**
הכרם. שסמך לשדה הלבן של
חצירו: **אומר לו**. לנצע הכרם גדור
אתה שלא יאסרו גפניך את תבואת
השדה משום כלאים לפי שסמך בעל
השדה את זרעיו סמוך לגדר דתנן
בפרק שני (דף יז.) היה גדר
ביניהם זה סומך לגדר מכאן את
אילנותיו זה סומך לגדר את זרעיו
מכאן ושאיין זה גדר תנן בפ' שני
[טז:] לא ישע אדם אילן סמוך לשדה
חצירו אלא"כ הרחיק ממנו ד' אמות
די עזרת הכרם דבהי הו כלאים:

אשרצו לעשות מחיצה בחצר בונין את הכותל
באמצע מקום שנהגו לבנות ג"ל גזית כפיסין
לבינין בונין יהכל כמנהג המדינה (ה) ג"ל יזה
נותן ג' טפחים וזה נותן ג' טפחים בגזית זה
נותן טפחים ומחצה וזה נותן טפחים ומחצה
בכפיסין זה נותן טפחים וזה נותן טפחים
בלבינין זה נותן טפח ומחצה וזה נותן טפח
ומחצה ילפיכך אם נפל הכותל במקום
והאבנים של שניהם יוכן בגיטה מקום שנהגו
לגדור מחייבין אותו יאבל בבקעה ימקום שנהגו
שלא לגדור אין מחייבין אותו אלא אם רצה כונס
לתוך שולו ובונה ועושה חוית מבחוץ ילפיכך
אם נפל הכותל המקום והאבנים שלו אם עשו
מדרע שניהם בונין את הכותל באמצע ועושה
חוית מכאן ומכאן ילפיכך אם נפל הכותל
המקום והאבנים של שניהם: **גמ' כרורה מאי**
מחיצה גודא כדתיניא מחיצת הכרם שנפרצה
אומר לו גדר חזרה ונפרצה אומר לו גדר
נתיאיש

דפנא אלב פחות מכאן אפילו נהגו מנהג הדיעו הוא ומוכיח מכאן
דיש מנהגים שאין לסמוך עליהם אפילו היכא דתנן הכל כמנהג
קדוש

המדינה: **לפיכך** אם נפל הכותל וכו'. פי' לפי שנוהגים הכותל בעל כרחם וכו' ונלשנא בתרא משום הויה ראיא ואי"ת ומאי איריא משום דבנין הכותל בעל כרחם בלא
הכי נמי הוה שנייה אפי' נפל לרשותא דחד מיניהו כיון דאין חוית לא ליה ולא ליה כדפרין בגמרא ג' צקעה לא יעשה חוית לא ליה
ולא ליה ואי הוה דהיך דנפל לרשותו מלי פריך הא לר"ך לעשות חוית שלא יפול לרשות אחר ויאמר שלו הן והא דאמרין בהשאלא (ב"מ
דף ק.) גבי מחלוק פרה בתמור וכן בריש הבית והעלייה (ט"ז דף קטו:) וליחוי צרכות דמאן קיימא וליחוי אידך המזילא מחצירו עליו
הראיה היינו משום דהתם מתחילה מבזר היה הדבר ונכרות אחד מהן נולד הספק אלב הכא מעיקרא נולד הספק ואס היו גליון
לחלוק עבוד שהכותל קיים היו חולקין בשוה מספק אפילו לרנן דסומכות דלית להו ממון המוטל בספק חולקין הכא מודו כיון דליכא
הכא חזקה ליה יותר מלהו הילכך אפילו נפל לרשותא דחד מיניהו לא יפסיד האחר כמו והא דלא אמר הכא כל דלמינן גבר כמו כזה
אומר של אבותי (למקן דף יז.) התם הוא דליכא דררא דממונא אלב הכא איכא דררא דממונא ומתוך ר"י דהיינו לר"י דפרין בגמרא
פשיטא כדפירש כגונעורא דלפילו לא פסיק לן דינא דמתניין מתחילה בין שניהם עשאוהו בעל כרחם זה חולקין בשוה ואפילו
דנפל לרשותא דחד מיניהו כדמוכח גבי צקעה ומשני לא כריכא דנפל לרשותא דחד מיניהו פירוש ושהו נכרותו הרבה מהו דמימא
כיון דשהו נכרותו הרבה ניהמניה שעשאוהו כולה מינו דאיבעי אמר ממך לקחתיה והיה נאמן משום דשהו הרבה ואף על גב דאמר
בריש הבית והעלייה דשותפין לא קפדי אהדדי הכא מיירי דשהו יותר מכדי רגילות דלשו משום דשותפין ניהו לא יקפידו עד עולם
ולא דמי לגודרות דאין להם חזקה (למקן דף יז.) לפי שאין ידוע צד מי הם אלב הכא לא היה לו להשהותו כל כך נכרותו קמ"ל כיון
דמעיקרא על שניהם היה לעשות לא מהימן לומר שהוא עשה הכל דמינו במקום עדים הוא דאין סקדי שלא עשאה לבדו כיון שהיה
יכול לחזק את חצירו בדין שהיה עמו אלב בבקעה אס שהו הרבה היה נאמן לומר שעשאה במינו דלי בעי אמר לקחתיה

והאי שנייהו אינו אלף מאבנים אלב מקום הכותל לעולם פשיטא שחולקין אותו ויאירי דנקט אבנים נקט המקום:
כרורה הוא מחיצה גודא. א"ע"ג דלכסוף קאי קאמר כרורה לפי שזה הלשון אינו עיקר מחמת פירכא דלקמן ודימיו בעלמא הוא האי
דמשני וכלשון שני הלכה וכן פוסק ר"ת ואגב דנקט כהאי לישנא כרורה נקט נמי בלישנא אחריתי ועוד אור"י בדפרין קמא
דגדרים (דף יז.) איכא כרורה א"ע"ג דלכסוף קאי ומסיק הכי: **כדתיניא** מחיצת הכרם שנפרצה. יש ספרים דגרסי דתנן ואומר
ר"ת שאינה משנה בשום מקום (ווא"כ) היכי פשיט מינה בהגוזל קמא (ב"ק דף ק.) וט"ס (ד"מ דף יז.) דינא דגרמי ואס היתה משנה היה
אחי שפיר דתתם משנה ר"ת היא ואומר ר"ת דמשמע ליה דאחיא כר"מ מנח מתניתין דכלאים דמימתי התם מספקן [את] גפנו על
גבי תבואתו של חצירו [ה"י] קדוש ומייב באתריותו והיה סתם משנה היא הילכך היה נמי דקמי קדוש רבי מאיר היא ואין להאריך
כאן יותר: **אומר לו גודא**. פירוש לנצל הכרם (ט) והוא המזיק דלרנע אמות שאמרו להרחיק הוא בשביל עבודת הכרם כדאמרין בפ'
שני לקמן (דף יז.) ואפילו ר' יוסי דקאמר לקמן (דף יז.) על הניחא להרחיק את עצמו האמר רב אשי לקמן (דף יז.) מודי ר' יוסי בגירי
דליה ואומר ר"י דלחיי קמי אומר לו גודו ולא קמי חייב לגדור לפי שצריך להתרות בו ואס לא התרו בו לגדור אינו חייב באחריותו
ולחיי נקט נמי מרי יומני נפרצה אומר לו גודו אף פעם שניה שנפרצה לר"ך להתרותו שאיני סבור להיות חייב לגדור כל שעה ונפרצה
פעם שלישית מספקא לר"י אס לר"ך להתרותו כל שעה או שמה סגי בתרי יומני ואין לר"ך להתרות בו יותר ור"ת מפרש דלחיי נקט מרי
יומני לאשמועינן שאס יש חוספתא מאחיס בין מה שהוסף בנפרצה ראשונה ובין מה שהוסף בנפרצה שניה דאין מלטריפין לאסור
ומראשונה ראשונה בטלי והארכמי בהגוזל קמא (ב"ק דף ק.) וט"ס) ובפרק גמא אשא (שנ"ד דף טה.)

נתיאיש